

mgr Paweł Sankiewicz

„Wczesnośredniowieczne osadnictwo na obszarze kasztelanii ostrowskiej”

W rozprawie podjęto temat przemian osadniczych jakie miały miejsce we wczesnym średniowieczu na terenie, który w źródłach średniowiecznych określany jest jako "kasztelania ostrowska". Jednym z ważnych elementów pracy jest wyznaczenie zasięgu tej jednostki administracyjnej. Propozycję przebiegu granic kasztelanii ostrowskiej przygotowano w oparciu o analizę źródeł pisanych, archeologicznych, warunków środowiska naturalnego i innego typu granic administracyjnych (np. diecezji, parafii). Centralnym punktem regionu był gród znajdujący się na Ostrowie Lednickim, a cały badany obszar zawierał się w zachodniej części ziemi gnieźnieńskiej. Na podstawie znalezisk archeologicznych oraz wyników badań wykopaliskowych przedstawiono dynamikę przemian osadniczych w regionie. W tym celu analizie poddano wczesnośredniowieczne grody, osady otwarte, cmentarzyska oraz skarby monet i ozdób. Podjęto również tematykę osadnictwa służebnego, innoplemiennego i obcoetnicznego. Na tej podstawie przedstawiono charakterystykę osadnictwa w czterech okresach: czasie pojawienia się pierwszych społeczności o charakterze słowiańskim, stopniowym rozwoju regionu w okresie przedpaństwowym, okres dynamicznych zmian w czasach monarchii pierwszych Piastów, kiedy Ostrów Lednicki stał się jedną z rezydencji władców. Następnie zaprezentowano ślady upadku znaczenia grodu w połowie XI wieku i procesy jakie miały miejsce w kasztelanii w XII i XIII wieku.